

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра теорії культури і філософії науки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти __ **перший (бакалаврський)**

галузь знань __ 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність __ 034 Культурологія
(шифр і назва)

освітньо-професійна програма __ **Культурологія_ Візуальне мистецтво і менеджмент культурного проєкту**
(шифр і назва)

вид дисципліни __ **обов'язкова**
(обов'язкова / за вибором)

факультет __ **філософський**

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету
Протокол № 6 від 16 червня 2023 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор філософ. наук, доцент, професор кафедри теорії
культури і філософії науки Титар О. В.

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії культури і філософії науки філософського
факультету
Протокол № 11 від 14 червня 2023 р.

Завідувач кафедри теорії культури і філософії науки

(підпис) Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Культурологія»

Гарант освітньо-професійної програми «Культурологія»

(підпис) Ігор БІЛЕЦЬКИЙ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Візуальне мистецтво і
менеджмент культурних проєктів»

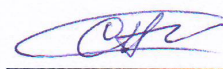
Гарант освітньо-професійної програми
«Візуальне мистецтво і менеджмент культурних проєктів»

(підпис) Дмитрій ПЕТРЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету

Протокол № 10 від 14 червня 2023 р.

Голова методичної комісії філософського факультету

(підпис) Сергій ГОЛІКОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Переддипломна практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

Галузь знань ___03 – Гуманітарні науки _____

ОПШ _____ Культурологія, Візуальне мистецтво і менеджмент культурного проєкту _____

спеціалізації _____ Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис навчальної дисципліни(практики)

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

залучення студентів до наукового та науково-дослідного процесу у закладах вищої освіти, вироблення та закріплення навичок наукового та критичного мислення, опанування науковим інструментарієм та використання різноманітних наукових методів для дослідження культурологічних проблем.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- виявлення і поглиблення теоретичних знань, отриманих за роки навчання;
- закріплення навичок науково-дослідної і практичної роботи в галузі отриманої спеціальності;
- демонстрацію рівня оволодіння методикою дослідження при вирішенні розроблювальних у дипломній роботі проблем і питань;
- з'ясування підготовленості студентів до самостійної роботи в умовах сучасного стану науки, техніки, культури..

1.3. Кількість кредитів 7

1.4. Загальна кількість годин 210

1.5. Характеристика навчальної дисципліни (практики)

Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
8-й	-й
Лекції	
год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	

210 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

- навички організації культурологічних досліджень, побудови теоретичних концепцій, формування методології аналізу культурних об'єктів;
- уміння й навички в галузі культурологічних дисциплін для дослідження та прогнозування розвитку суспільних явищ і процесів,
- здатність використовувати професійно-профільовані знання для узагальнення сучасних досягнень науки, філософії, мистецтва та суспільної думки; написання дослідницьких культурологічних текстів;
- здатність використовувати знання, уміння і практичні навички в галузі культурології, теорії та філософії культури, історії культури, етики, естетики, культурної антропології та суміжних гуманітарних галузей знання при проведенні культурологічних досліджень.
- здатність здійснювати на базі сучасних фахових методик всебічний аналіз об'єктів культурологічного дослідження;
- здатність використовувати професійно-профільні знання й практичні навички для вирішення практичних завдань в галузі теорії та історії культури, в дослідницькому процесі.

2. Зміст та організація проведення

Тематичний план навчальної дисципліни (практики)

Програма практики

№ з/п	Назва етапів дипломного Проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	<i>При мітка</i>
1.	Затвердження теми та завдань диплому	Жовтень	
2.	Збір та опрацювання матеріалів до диплому, наукове консультування	Листопад-грудень	
3.	Написання диплому, звіт на засіданні кафедри про стан виконання дипломної роботи	Січень-березень	
4.	Оформлення диплому згідно діючих вимог	Квітень	
5.	Переддипломна практика, рецензування диплому. Перевірка на плагіат. Попередній захист на засіданні кафедри	Травень	
6.	Наукове керівництво, консультування диплому	Протягом року	
7.	Захист дипломної роботи в Атестаційній комісії	Червень	

Переддипломна практика студентів спеціальності «культурологія» філософського факультету включає:

- 1) збір та опрацювання матеріалів до диплому (вересень-квітень);
- 2) консультації для студентів факультету, які знаходяться на практиці, методична та наукова допомога (квітень - травень);
- 3) написання диплому та оформлення його згідно до діючих вимог до наукових робіт;
- 4) попередній захист диплому на засіданні кафедри.

Підсумком практики є дипломна робота із захистом в АК

3. Структура практики. Вимоги до баз практики

Базою практики є випускова кафедра

1. Затвердження теми та завдань диплому

Тематика дипломних робіт розробляється кафедрою, яка випускає, розглядається та затверджується на засіданні кафедри.

Визначаючи тему дипломної роботи, необхідно врахувати наявність:

- власних творчих ідей;

- виступів на наукових конференціях, круглих столах, студентських наукових гуртках з доповідями;
- наявність наукових публікацій (статті, тези);
- результатів опрацювання літературних джерел.

Назва дипломної роботи, яка несе в собі певну інформацію про позначений нею текст, стисло, але достатньо повно відображає основний зміст роботи та її ідею. Назва дипломної роботи є, образно кажучи, квінтесенцією всього наукового твору, вона в концентрованому вигляді відображає основну суть тексту, і саме назва вперше акцентує увагу читача на основній ідеї авторської концепції. Те, що в назві виражено в гранично стислій формі, в тексті потім розкривається з потрібним рівнем докладності.

Студент може продовжити роботу над темою, яку він обрав під час підготовки курсових робіт. Він може обрати іншу тему, але при цьому має відповідно обґрунтувати цю узгодити свої пропозиції з кафедрою. Після обрання теми студент подає заяву на кафедру не пізніше 20-25 жовтня. Теми дипломних робіт та наукові керівники затверджуються Вченою радою факультету до 20 грудня. Після цього зміна теми дипломної роботи та наукового керівника може здійснюватися лише у винятковому випадку і відповідно оформляється.

2.Збір та опрацювання матеріалів до диплому, наукове консультування

Вивчення теми варто починати зі знайомства з загальною літературою, з монографіями і статтями, що допоможуть дипломникові з'ясувати ступінь її вивченості. До роботи над архівними документами варто приступати після докладного вивчення опублікованих джерел. У своїй роботі дипломник повинен перевіряти вірогідність документів, враховувати, чиї погляди виражали їхні укладачі, у яких цілях і чи точно використовував ці документи той чи інший автор. Дипломна робота виконується на основі глибокого вивчення літературних джерел. Підбір та вивчення літератури для виконання дипломної роботи є одним з найважливіших етапів. Для підготовки дипломної роботи необхідно критично ставитися до наукової літератури, зважаючи на те, що існує велика кількість як нових, так і морально застарілих публікацій, які розглядають філософсько-культурологічні проблеми однобічно. Наукове керівництво, консультування диплому проводиться протягом усього навчального року.

3. Написання диплому, звіт на засіданні кафедри про стан виконання дипломної роботи

Зібравши та вивчивши літературні джерела, можна приступати до написання дипломної роботи. Це найскладніший етап роботи над темою, який вимагає зосередженості та наполегливої праці. Викладення матеріалу дипломної роботи рекомендується робити своїми словами, не допускаючи дослівного переписування з літературних джерел. Велике значення надається правильному трактуванню понять, їх точності та логічності. Використані терміни повинні бути або загальноприйнятими, або наводитися з посиланням на автора.

В деяких, але не всіх, випадках не варто починати писати дипломну роботу зі вступу. Вступ краще написати пізніше, коли ви будете точно знати, яка робота у вас вийшла. Результати своїх роздумів на цьому етапі краще записувати не повними реченнями, а ключовими словами. Визначте найлогічнішу послідовність викладу думок. Розгляньте декілька варіантів і вже потім вирішуйте, з якого краще починати, яка думка буде розглядатися після цього. Постійно слідкуйте за тим, щоби не відхилятися від заданої теми.

Приступайте до компонування центральної частини роботи. Відберіть ті положення, які ви збираєтесь помістити в центральну частину, та запишіть ці положення у вигляді короткого абзацу. Чорнову версію основної частини краще підготувати якомога раніше. Після написання чорнового варіанту основної частини напишіть її заключну частину (висновки). В цьому випадку ви можете бути впевненими, що ваш висновок дійсно резюмує зміст роботи. Тепер, коли ви точно знаєте, про що написана робота і в чому полягають висновки, напишіть вступ. В цьому випадку вступ автоматично вказує на зміст роботи.

Завершується робота над чорновою версією редагуванням написаного. Намагайтесь, щоб кожен абзац містив самостійну думку. Краще, якщо за першим реченням буде видно, про що йде мова. В міру написання вступу, розділів, висновку дипломник представляє їх науковому керівникові і допрацьовує з урахуванням його зауважень.

На кафедральних засіданнях дипломник та його науковий керівник звітують про хід роботи над дипломом (попередня атестація).

4. Оформлення диплому згідно діючих вимог

Дипломна робота оформлюється згідно до діючих вимог, див. Тагліна Ю. С., Титар О. В. **Культурологія: Методичні рекомендації до підготовки, виконання, оформлення та захисту дипломної роботи спеціаліста та магістра (навчальне видання для студентів філософського факультету).** – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 38 с.

5. Переддипломна практика, рецензування диплому, попередній захист на засіданні кафедри

Установлюється наступний порядок передзахисту:

- вступне слово дипломника, у якому дається обґрунтування теми, мета і задачі роботи, характеристика використаних джерел і літератури, висновки по роботі;
- відповіді на питання членів АК;
- виступ рецензентів і інших осіб;
- оголошення інших відзивів, отриманих на дипломну роботу;
- заключне слово дипломника – відповіді на зауваження, отримані в ході захисту роботи;
- обговорення роботи.

4. Завдання для самостійної робота

Написання диплому, звіт на засіданні кафедри про стан виконання дипломної роботи. Зібравши та вивчивши літературні джерела, можна приступати до написання дипломної роботи. Це найскладніший етап роботи над темою, який вимагає зосередженості та наполегливої праці. Викладення матеріалу дипломної роботи рекомендується робити своїми словами, не допускаючи дослівного переписування з літературних джерел. Велике значення надається правильному трактуванню понять, їх точності та логічності. Використані терміни повинні бути або загальноприйнятими, або наводитися з посиланням на автора.

В деяких, але не всіх, випадках не варто починати писати дипломну роботу зі вступу. Вступ краще написати пізніше, коли ви будете точно знати, яка робота у вас вийшла. Результати своїх роздумів на цьому етапі краще записувати не повними реченнями, а ключовими словами. Визначте найлогічнішу послідовність викладу думок. Розгляньте декілька варіантів і вже потім вирішуйте, з якого краще починати, яка думка буде розглядатися після цього. Постійно слідкуйте за тим, щоби не відхилятися від заданої теми.

Приступайте до компоновання центральної частини роботи. Відберіть ті положення, які ви збираєтесь помістити в центральну частину, та запишіть ці положення у вигляді короткого абзацу. Чорнову версію основної частини краще підготувати якомога раніше. Після написання чорнового варіанту основної частини напишіть її заключну частину (висновки). В цьому випадку ви можете бути впевненими, що ваш висновок дійсно резюмує зміст роботи. Тепер, коли ви точно знаєте, про що написана робота і в чому полягають висновки, напишіть вступ. В цьому випадку вступ автоматично вказує на зміст роботи.

Завершується робота над чорновою версією редагуванням написаного. Намагайтесь, щоб кожен абзац містив самостійну думку. Краще, якщо за першим реченням буде видно, про що йде мова. В міру написання вступу, розділів, висновку дипломник представляє їх науковому керівникові і допрацьовує з урахуванням його зауважень.

5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Дипломна робота

Звітні матеріали з практики

1. Оформлена відповідно до існуючих вимог дипломна робота.
2. Дипломні завдання, подання
3. Відгук наукового керівника.
4. Рецензія на дипломну роботу від провідного фахівця з даної проблематики (зовнішня).
5. Промова (сутність дипломного дослідження).
6. Індивідуальні графіки, графіки консультацій тощо.

6. Методи контролю. Вимоги до звіту з практики

Допуск до практики за документацією до практики (представлення дипломної роботи на кафедрі), звітування на кафедрі.

Підсумковою формою контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу є попередній захист та захист.

Переддипломна практика студентів спеціальності «культурологія» філософського факультету включає:

- 1) збір та опрацювання матеріалів до диплому (вересень-квітень);
- 2) консультації для студентів факультету, які знаходяться на практиці, методична та наукова допомога (квітень - травень);
- 3) написання диплому та оформлення його згідно до діючих вимог до наукових робіт;
- 4) попередній захист диплому на засіданні кафедри.

Підсумком практики є дипломна робота із захистом в АК

Форми контролю

У процесі проходження практики здійснюється контроль за ходом практики, який має на меті надання студентам необхідної допомоги у виконанні завдань практики.

Контроль практики здійснюється з боку закладу вищої освіти:

- науковим керівником; - керівником практики; - завідувачем кафедри; - деканом (представником деканату); - представником навчальної частини.

Контроль практики передбачає перевірку стану відвідування студентами бази практики, дотримання ними режиму роботи установи, в якій вони проходять практику, ведення ними документації. Може перевірятись конкретно виконана або виконувана на даний момент практична робота, її відповідність програмі практики. Керівник практики від закладу вищої освіти (науковий керівник) обов'язково відвідує студентів на базі практики протягом усього терміну практики і здійснює поточний контроль за ходом практики. Про виявлені недоліки і заходи щодо їх усунення негайно повідомляється адміністрації вузу.

Керівництво практикою

Факультетський керівник навчальною виробничою практикою призначається наказом ректора і підлягає деканові факультету, а з питань практики і керівнику виробничої практики університету. Відповідає за організацію та проведення виробничої практики на факультеті.

Він зобов'язаний:

1. Досконало знати цільові установки, задачі та зміст наскрізних та робочих програм практики усіх спеціальностей, за якими факультет готує спеціалістів, методичку організації та проведення практики.
2. Брати участь у розробці та обговоренні навчально-методичної документації з організації та проведення практики студентів на відповідних кафедрах.
3. Разом з деканатом готувати проекти наказів із організації та проведення навчальних, ознайомчих та виробничих практик, на визначення баз практик.
4. Контролювати проведення на кафедрах необхідних організаційних заходів, пов'язаних з підготовкою до практики.

5. Особисто здійснювати вибірковий контроль проходження практики на базах практики, вживати заходів по усуненню недоліків, пов'язаних з невиконанням програми практики.
6. Вимагати від групових керівників практики своєчасного здавання звітів. Надавати декану факультету, голові факультетській навчально-методичній комісії загальні підсумкові результати практики. Звітувати перед Вченою радою факультету за організацію практики на факультеті, вносити конкретні пропозиції, спрямовані на її удосконалення.
7. Брати участь в організації та проведенні установчої та підсумкової студентських конференцій за підсумками практики на факультеті.
8. Вести необхідну документацію з питань практик на факультеті.
9. Контролювати роботу групових керівників педпрактики та індивідуальними видами студентських практик.

Права та обов'язки студентів-практикантів

1. Студенти-практиканти з усіма питаннями, які у них виникають мають право звертатись до керівників практики в університеті, адміністрації та викладачів закладів вищої освіти, вносити пропозиції з приводу вдосконалення практики та її організації, брати участь у конференціях та нарадах, засіданнях та наукових семінарах кафедри, користуватись бібліотекою, кабінетами та науково-методичною літературою.
2. При проходженні практики студент зобов'язаний наступне:
 - 1) повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики;
 - 2) підкорятись діючим в університеті правилам внутрішнього розпорядку, вимогам статуту;
 - 3) вивчати правила, пройти відповідний інструктаж із правил технічної безпеки, суворо дотримуватись правил технічної безпеки та виробничої санітарії;
 - 4) мати з собою визначеною кафедрою організаційно-методичну документацію, вести її згідно з встановленим порядком, а по завершенні практики здати її на кафедру;
 - 5) надавати керівнику практики письмовий звіт про виконання усіх завдань та здати залік/іспит з практики;
 - 6) у разі невиконання вимог, що передбачаються для практикантів, студент може бути відсторонений від проходження практики. Студентам, які відсторонені від практики або робота їх та звіт визнані незадовільними, за рішенням Вченої ради факультету призначається повторне проходження практики. В окремих випадках декан і ректор може розглядати питання про подальше перебування студента в університеті;
 - 7) кожний студент повинний скласти звітну документацію, пройти передзахист.

7. Схема нарахування балів. Критерії оцінювання

Попередній захист, захист

Поточні перевірки та самостійна робота					Сума
Розділ 1					
Дослідницька робота	Дипломна робота, її структура	Відгуки на дипломну роботу	ІЗ оформлення диплому	Звіт з практики, перед захист, захист (промова)	100
25	20	5	10	40	

Критерії оцінювання переддипломної практики – попередній захист на засіданні кафедри:

Критерії оцінки дипломної роботи

Основними критеріями для винесення бальної оцінки дипломній роботі є:

- актуальність і новизна теми, складність її розробки;
- повнота використання джерел, вітчизняної й іноземної спеціальної літератури з розглянутих питань;
- повнота і якість зібраних фактичних даних за об'єктом дослідження;
- творчий характер аналізу й узагальнення фактичних даних на основі сучасних методів і наукових досягнень;

- наукове і практичне значення пропозицій, висновків і рекомендацій, ступінь їхньої обґрунтованості і можливість реального впровадження в роботу установ і організацій;
- навички лаконічного, чіткого і грамотного викладу матеріалу, оформлення роботи відповідно до методичних указівок;
- уміння вести полеміку з теоретичних і практичних питань дипломної роботи, глибина і правильність відповідей на зауваження рецензентів і питання членів АК.

Захист дипломних робіт закінчується виставленням оцінок.

«Відмінно» виставляється за таку дипломну роботу:

- робота має дослідницький характер, містить грамотно викладену теоретичну базу, глибокий культурологічний та філософський аналіз досліджуваної теми, критичний розгляд джерел та літератури, характеризується логічним, послідовним викладенням матеріалу з відповідними обґрунтованими висновками;
- має позитивний відгук наукового керівника;
- при захисті роботи студент демонструє глибоке знання питання теми, вільно оперує даними дослідження, з легкістю відповідає на поставлені питання.

«Добре» виставляється за таку дипломну роботу:

- робота має дослідницький характер, достатньо докладний аналіз та критичний розгляд досліджуваної теми, характеризується послідовним викладенням матеріалу з відповідними, однак не завжди обґрунтованими висновками;
- має позитивний відгук наукового керівника;
- при захисті студент демонструє знання питань теми, оперує даними дослідження, без особливих труднощів відповідає на поставлені питання.

«Задовільно» виставляється за таку дипломну роботу:

- робота має дослідницький характер, містить теоретичний розділ, але характеризується поверховим аналізом та недостатньо критичним розглядом теми, в ній простежується непослідовність викладу матеріалу,
- представлені необґрунтовані висновки;
- у відгуках керівника містяться зауваження щодо змісту роботи та методики аналізу теми;
- при захисті студент демонструє невпевненість, показує слабке знання питань теми, не дає повної, аргументованої відповіді на поставлені питання.

«Незадовільно» виставляється за таку дипломну роботу:

- роботі не властивий дослідницький характер, вона не містить аналізу теми та теоретичного розгляду джерел, не відповідає вимогам, викладеним у методичних вказівках кафедри;
- відгук керівника містить критичні зауваження;
- при захисті студент із зусиллями відповідає на поставлені питання з теми, не знає теорії питання, при відповіді припускає істотних помилок.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	Чотирирівнева шкала оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

8. Рекомендована література

1. Програми практики, НМК

2. Тагліна Ю. С., Титар О. В. **Культурологія: Метод. рекомендації до підготовки, виконання, оформлення та захисту дипломної роботи спеціаліста та магістра (навчальне видання для студентів філософського факультету).** – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 38 с.

3. Титар О. В. **Комплекс навчально-методичних матеріалів з курсу «Культурологія» (навчальне видання для студентів природничих факультетів).** – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2004. – 40 с.

4. Титар О. В. **Культурологія: комплекс навчально-методичних матеріалів (навчальне видання для студентів природничих і філософського факультету).** - Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – 128 с.

Базова

1. Ващенко Г. Г. **Загальні методи навчання: Навч. посібник.** – Дрогобич: Коло, 2003.
2. **Закон України «Про освіту».** – К.: Генеза, 2002.
3. Ніколаєнко С. М. **Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття.** – К.: Знання, 2006.
4. Слєпкань З. І. **Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посібник.** – К.: Вища школа, 2005.